

Rösträtten

Jens Peter Karlsson

Den 31 januari 2014

(När eleverna dyker upp står HÖGERSPÖKET utanför klassrummet och talar i telefon. MITTENEXTREMISTEN leder in eleverna. Inne i klassrummet håller TEKNIKERN på att rigga upp ljus. VÄNSTERTOMTEN möter upp dem.)

VÄNSTERTOMTEN

Hej allihopa! Jag är ledsen, vi har blivit lite försenade här, men varsågod och sätt er ner. [Regionteater Väst] skulle ju kommit hit i dag. Men på förekommen anledning så blir det ingen teater. Föreställningen är inställd. Bry er inte om teknikern där. Det är Västnytt som kommer hit och ska intervjua oss efteråt, det är därför han sätter upp ljus. Men det behöver ni inte bry er om som sagt. Min kollega är på telefon med rektorn - ja, inte er rektor, utan rektorn på skolan där vår dotter går. Vi är ... ja, det är min exfru, det är lite svårt att förklara - strunt samma, vi ska alldeles strax köra igång. (stänger dörren) Jag stänger dörren, så vi får vara ostörda ett ögonblick. Det är jättebra, att vi får ett ögonblick för oss själva. Jag är på er sida, jag ville bara säga det. Jag stödjer er fullt ut. Dom andra, dom är här för att sätta käppar i hjulen för er. Och jag måste spela med. Men nu vet ni det, att jag stödjer er till hundra procent - egentligen. Bra!

TEKNIKERN

Allt är klart här.

VÄNSTERTOMTEN

Jättebra. (öppnar dörren) Hur går det här ute?

(TEKNIKERN går ut.)

VÄNSTERTOMTEN

(till MITTENEXTREMISTEN) Skulle du kunna vakta klassen en sekund?

MITTENEXTREMISTEN

Ja visst!

VÄNSTERTOMTEN

(släpar in MITTENEXTREMISTEN) Det tar bara en sekund - säg hej till klassen.

(VÄNSTERTOMTEN stänger dörren och lämnar MITTENEXTREMISTEN ensam med eleverna.)

MITTENEXTREMISTEN

Hej!

(MITTENEXTREMISTEN städar undan det han anser vara i vägen: mobiler, kepsar m.m. Han ser även till att eleverna är tysta. Till slut går han till dörren för att se vad det är som dröjer.)

HÖGERSPÖKET

(utanför, i korridoren, till VÄNSTERTOMTEN) När hon är hos dig är det faktiskt ditt ansvar att se till att hon kommer i väg till skolan!

VÄNSTERTOMTEN

(utanför, i korridoren, till HÖGERSPÖKET) Vad fan ska jag göra, tvinga henne med våld till gympan!

MITTENEXTREMISTEN

(stänger dörren) Dom andra kommer alldeles strax,
så ...

*(MITTENEXTREMISTEN väntar några olidliga ögonblick,
sedan hörs en duns i dörren. Han går och öppnar.)*

HÖGERSPÖKET

Det blir ju bara svårare för henne att gå tillbaka
till skolan, fattar du inte det!

VÄNSTERTOMTEN

Men det är klart hon är rädd! Hon har / all
anledning ...

HÖGERSPÖKET

(till MITTENEXTREMISTEN) Men stäng dörren, för guds
skull! *(trycker igen dörren)*

MITTENEXTREMISTEN

Ja ... privata ... problem.

*(En stunds tystnad, sedan stiger HÖGERSPÖKET och
VÄNSTERTOMTEN in i klassrummet.)*

HÖGERSPÖKET

Hej, allihopa! Bra att vi kunde komma hit till er i
dag.

VÄNSTERTOMTEN

Ja, verkligen. Jag är ledsen för det där.

HÖGERSPÖKET

Det behöver vi inte prata mer om, det är inte
därför vi är här. Vi är här för er skull så klart.

VÄNSTERTOMTEN

Vi är lokalpolitiker här i kommunen allihop. Och vi sitter tillsammans i det som kallas barn och utbildningsnämnden.

HÖGERSPÖKET

Ja, det är vi som har det politiska ansvaret för alla grundskolor i den här kommunen.

VÄNSTERTOMTEN

Det betyder dock inte att det är vi som bestämmer allt.

HÖGERSPÖKET

Ja, dels bestämmer er rektor och era lärare en del, och sen finns det en massa tjänstemän på barn och utbildningsförvaltningen som också bestämmer en del. Och sen nationellt, i Stockholm, bestämmer regeringen och Skolverket väldigt mycket.

VÄNSTERTOMTEN

Men i *den här* kommunen är det vi då som har det yttersta ansvaret för att allt fungerar som det ska på er skola.

MITTENEXTREMISTEN

Det är helt enkelt väldigt många som bestämmer över er.

HÖGERSPÖKET

Nej, så är det inte. Det är ingen som bestämmer över er. Ni gör era egna val.

MITTENEXTREMISTEN

Jag menade det. Jag menade att ni bestämmer själva.

HÖGERSPÖKET

Tillsammans med er familj så klart.

MITTENEXTREMISTEN

Med familjen. Den är väldigt viktig - *väldigt* viktig.

VÄNSTERTOMTEN

Men nu är vi här för att prata med er - inte era familjer. Ni är anledningen att vi är här.

HÖGERSPÖKET

Ja, vi vill prata med er. Vi vill öppna en dialog - vet ni vad det betyder "dialog"?

MITTENEXTREMISTEN

Det betyder att ni också ska prata.

HÖGERSPÖKET

Nej! Nu pratar *vi*. Sen pratar vi tillsammans.

MITTENEXTREMISTEN

Ja, nu pratar *vi*. Och ni lyssnar - precis.

VÄNSTERTOMTEN

Vi har fått höra talas om en sak. En sak som oroar oss. Vet ni vad jag pratar om då?

HÖGERSPÖKET

Det är inte för vår egen skull vi är oroliga, utan för er skull. Vi är oroliga för er.

MITTENEXTREMISTEN

Väldigt oroliga.

VÄNSTERTOMTEN

Ja, nu ska vi inte överdriva. Men det är en mycket allvarlig sak det här, det hoppas jag att ni förstår?

HÖGERSPÖKET

Ni vet vad vi pratar om. Vi har uppgifter från flera källor. Ni behöver inte spela oförstående, det är bara ett slöseri med tid, både vår och er tid.

VÄNSTERTOMTEN

Nu ska inte det här mötet bli konfrontativt. Vi är ju här för att prata med er - se om vi kan hitta en gemensam lösning som funkar för båda parter, både för er del och för vår del.

MITTENEXTREMISTEN

Vi är inte här för att bråka.

VÄNSTERTOMTEN

Nej, självklart inte. Lokalpolitik handlar om att prata med varandra. Om att hitta kompromisser. Det finns alltid en lösning på problemet som alla kan komma överens om - nästan alltid i alla fall. Det är till exempel väldigt sällsynt att vi tre inte kan komma överens i nämnden, även om vi kommer från tre olika partier med tre helt olika uppfattningar om vad som är bra och vad som dåligt. Jag tycker till exempel det är bra att höja skatten för att ge mer pengar till skolan, men det tycker inte hon.

HÖGERSPÖKET

Det är att förenkla frågan oerhört, det är inte så att jag inte vill ge mer pengar till skolan.

HÖGERSPÖKET (forts.)

Det handlar om vad vi har råd med, att inte slösa bort mer pengar än man har.

VÄNSTERTOMTEN

Nej, det handlar om hur man fördelar pengar, vilka man prioriterar -

HÖGERSPÖKET

Ja, när man har begränsat med resurser så måste man ju prioritera -

VÄNSTERTOMTEN

Precis - och hur prioriterar du då? Inte skolan och dom unga -

MITTENEXTREMISTEN

Ojoj! Nu börjar dom [klassen] bli lite, lite oroliga här.

VÄNSTERTOMTEN

Ja, vi är ju här för er skull så klart.

HÖGERSPÖKET

Så klart vi är. Det skulle vara trevligare om vi var här av en trevligare anledning - men nu har det ju hänt en sak, och då måste vi ta itu med det.

VÄNSTERTOMTEN

Vi förstår er så klart, vi förstår precis. Men det betyder inte att vi håller med. Vi tror att ni är på väg att begå ett stort misstag.

HÖGERSPÖKET

Lyckligtvis fick vi höra talas om det i tid, så vi kan ta itu med det innan det går för långt. Och nu är vi här för att prata om den här tokiga strejken som ni planerar. *(paus)* Ja, ni behöver inte se så förvånade ut. Vi vet allt om era planer - allt.

MITTENEXTREMISTEN

Allt!

HÖGERSPÖKET

(hyschar MITTENEXTREMISTEN)

VÄNSTERTOMTEN

Inte allt. Men vi har fått höra att ni planerar en strejk i morgon, att ni allihop ska stanna hemma från skolan i protest mot [aktuell fråga på skolan]. Vi vill inte att det ska behöva gå så långt, det är därför vi är här för att prata med er. För att se om vi kan lösa det här tillsammans.

HÖGERSPÖKET

Trodde ni verkligen att era lärare och skolledningen inte skulle få reda på det? Trodde ni att *vi* inte skulle få reda på det?

VÄNSTERTOMTEN

(till HÖGERSPÖKET) Nu är vi inte här för att skälla på nån. *(till klassen)* Utan vi är här för att prata om saken, lugnt och sansat.

HÖGERSPÖKET

Ni kan inte stanna hemma från skolan bara för att protestera, det går inte för sig.

VÄNSTERTOMTEN

Jag tror att vi kan hitta en lösning tillsammans.

HÖGERSPÖKET

Det är *inte* okej att strejka. Det är faktiskt skolplikt i det här landet.

MITTENEXTREMISTEN

Om ni inte går i skolan kommer polisen och hämtar er.

VÄNSTERTOMTEN

Så långt ska det inte behöva gå.

HÖGERSPÖKET

Nu vill jag att ni slutar upp med dom här dumheterna. Att strejka skadar bara er i slutändan. Det är ju ni som kommer att missa viktig undervisning.

VÄNSTERTOMTEN

Strejka är väldigt allvarligt, det är inget man bara gör för att man känner för det. Det är bara nåt man gör om inget annat fungerar.

HÖGERSPÖKET

Det är utpressning, det är vad det är. Ni försöker tvinga andra att göra som ni vill. Det är odemokratiskt.

VÄNSTERTOMTEN

Så är det ju inte riktigt. Man har faktiskt rätt att strejka om läget är allvarligt. Men i det här fallet är det att gå för långt.

HÖGERSPÖKET

Väldigt mycket långt för långt.

VÄNSTERTOMTEN

Ja, det kan vi enas om. (*till klassen*) Och tror ni inte att vi allihop kan enas om att gå ut i strejk är en dum idé?

HÖGERSPÖKET

En strejk kommer bara ställa till problem för er.

MITTENEXTREMISTEN

Och det kommer ställa till en massa problem för oss också. Det kommer att skada oss om ni går ut i strejk. Västnytt kommer hit och ska göra ett inslag. Och sen kommer alla tidningar att skriva om det och folk kommer att prata om det och säga "dom där politikerna, dom vet ju inte vad dom håller på med" - och det är ju val i höst och det är inte bra alls om ni går i strejk, inte bra alls. Vi måste ju ge er vad ni vill ha, om ni går ut i strejk.

HÖGERSPÖKET

Det är nog bäst om du väntar utanför.

MITTENEXTREMISTEN

Jag tänkte bara att jag skulle förklara ...

HÖGERSPÖKET

Nu vill jag att du går ut.

VÄNSTERTOMTEN

(*till klassen*) Det här är inget ni behöver lyssna på ...

HÖGERSPÖKET

Gå ut!

MITTENEXTREMISTEN

Men jag försökte ju -

HÖGERSPÖKET

Ut med dig!

MITTENEXTREMISTEN

(till VÄNSTERTOMTEN) Hon kan väl inte kasta ut mig bara så där?

VÄNSTERTOMTEN

Nej, men du får tänka dig lite för innan du pratar.

HÖGERSPÖKET

Det här är ingen diskussion - ut med dig!

MITTENEXTREMISTEN

(gömmar sig bakom VÄNSTERTOMTEN) Hon tänkte slå mig!

HÖGERSPÖKET

Klart jag inte tänkte!

MITTENEXTREMISTEN

Hon tog sats med armen - såg du det?

VÄNSTERTOMTEN

Bara ta det lugnt allihop.

HÖGERSPÖKET

Att du alltid ska spela offret! Tröttnar du aldrig!

VÄNSTERTOMTEN

Vi kan inte kasta ut honom.

HÖGERSPÖKET

Lierar du dig med honom helt plötslig!

VÄNSTERTOMTEN

Nej. Men han har lika mycket rätt att vara här som vi.

MITTENEXTREMISTEN

Där hör du! Jag har all rätt.

HÖGERSPÖKET

Han har förverkat den rätten. När man uppträder så illa som honom har man ingen rätt att vara kvar i rummet med oss andra.

VÄNSTERTOMTEN

Det kan du inte bestämma bara så där. Allting är inte svart eller vitt.

HÖGERSPÖKET

Försök inte utmåla mig som bad guy, du vet precis vad jag pratar om.

VÄNSTERTOMTEN

Jaja, men nu när han är här redan.

HÖGERSPÖKET

Jaså, då måste vi helt plötsligt försvara hans rättighet att säga idiotiska saker.

MITTENEXTREMISTEN

Vad pratar ni om?

VÄNSTERTOMTEN

Ingenting.

HÖGERSPÖKET

Vi pratar om hans dubbelmoral.

MITTENEXTREMISTEN

Min?

HÖGERSPÖKET

Hans.

VÄNSTERTOMTEN

Vi kanske inte ska ta den här diskussionen här.

HÖGERSPÖKET

Jo, det tycker jag verkligen vi ska göra. Jag har ett bra exempel på hur man utövar makt på ett odemokratiskt sätt. (*till MITTENEXTREMISTEN*) Du får vara vår dotter.

MITTENEXTREMISTEN

Okej.

HÖGERSPÖKET

(*till klassen*) Han och jag har en dotter tillsammans. Hon är fjorton nu. (*till MITTENEXTREMISTEN*) Men du ska vara sex år gammal nu, är du med?

MITTENEXTREMISTEN

Ja.

VÄNSTERTOMTEN

Jag tror inte eleverna har nåt intresse av det här.

HÖGERSPÖKET

Det tror jag verkligen att dom har. (*till klassen*)
Vi hade alltså redan varit skilda i flera år. Vi
har gemensam vårdnad och hon växlar varannan vecka
hos mig, och varannan hos honom. Men vi tar alltid
beslut tillsammans när det kommer till viktiga
saker.

VÄNSTERTOMTEN

Jag tycker inte det här är lämpligt material för
eleverna.

HÖGERSPÖKET

Se, där har vi ytterligare ett exempel på vad jag
försöker visa på. Du vill alltid censurera, så är
det.

VÄNSTERTOMTEN

Nej, bara ta fram ett lämpligt urval.

MITTENEXTREMISTEN

När ska jag vara dottern?

HÖGERSPÖKET

Inte än. (*till klassen*) Vi är i affären och vår
dotter ska få välja ut nya kläder alldeles själv
till sin födelsedag, det har vi bestämt. (*tar fram
två outfits och ger den ena till VÄNSTERTOMTEN,
vänder sig sedan till MITTENEXTREMISTEN*) Nu är du
vår dotter. Och jag säger: "Vilken vill du ha,
älskling?" (*paus*) Och sen ska du hålla honom i
handen, det gjorde hon alltid när hon var liten.

(*MITTENEXTREMISTEN tar VÄNSTERTOMTENS hand.*)

VÄNSTERTOMTEN

Vad tycker du om det här, gumman?

HÖGERSPÖKET

Vilken vill du ha, älskling?

MITTENEXTREMISTEN

Båda två!

HÖGERSPÖKET

Nej, du får välja en bara - den du tycker är finast.

MITTENEXTREMISTEN

Både är fina.

HÖGERSPÖKET

Men vilken tycker du är finast?

MITTENEXTREMISTEN

(efter ett ögonblick) Den! *(pekar på VÄNSTERTOMTENS outfit)* Den tycker jag är finast.

HÖGERSPÖKET

Tycker du det? Tycker du inte det är finare med en klänning på födelsedagen?

MITTENEXTREMISTEN

Vet inte.

HÖGERSPÖKET

(till VÄNSTERTOMTEN) Och då sade du?

VÄNSTERTOMTEN

Försök inte styra henne. Låt henne välja själv.

HÖGERSPÖKET

Precis så sade du! Han försökte utmåla mig som bad guy för att jag försökte påverka henne i en riktning. Men vad gjorde du innan, medan hon stod utanför och åt upp sin mjukglass? (*tar upp en prinsessklänning*)

VÄNSTERTOMTEN

Jag tycker vi tar bort den där.

HÖGERSPÖKET

Varför då? Hon skulle ju få välja själv.

VÄNSTERTOMTEN

Tycker du hon ska ha på sig en sån där?

HÖGERSPÖKET

Nej, jag tycker den här är finast.

VÄNSTERTOMTEN

Dom är redan så översköljda med sånt där, i Disneyfilmer och reklam. Dom bara tror att dom ska se ut så där: rosa och med glitter. Jag vill att hon ska få välja fritt vem hon är.

HÖGERSPÖKET

Välja fritt - och då ska vi gömma undan den här?

VÄNSTERTOMTEN

Ja. Det tycker jag.

HÖGERSPÖKET

(*kastar bort prinsessklänningen*) Så då gjorde vi det.

VÄNSTERTOMTEN

Försök inte styra henne. Låt henne välja själv.

(MITTENEXTREMISTEN upptäcker prinsessklänningen och beundrar den.)

HÖGERSPÖKET

Jag bara säger vad jag tycker. Jag har väl också rätt att tycka.

VÄNSTERTOMTEN

Men du försöker få henne att välja klänningen. Hon gillar ju byxorna och topen bättre.

(MITTENEXTREMISTEN tar på sig prinsessklänningen, som visar sig vara extremt stretchig.)

HÖGERSPÖKET

Hon kan väl få prova den. Hon har ju aldrig klänning. Hur ska hon veta om hon gillar det om hon aldrig provar?

VÄNSTERTOMTEN

Det är klart hon får prova den. Men du försöker ju övertala henne till det. Hon vill ju inte ha den.

HÖGERSPÖKET

Jo, hon vill ha båda.

VÄNSTERTOMTEN

Ja, men det går ju inte. Hon måste välja.

HÖGERSPÖKET

Men då måste hon väl få prova båda alternativen!

VÄNSTERTOMTEN

Men du försöker ju manipulera henne!

HÖGERSPÖKET

Börja inte med det där igen!

MITTENEXTREMISTEN

Jag vill ha den här, mamma! (*till VÄNSTERTOMTEN*)

Visst är den den finaste?

(*Paus.*)

VÄNSTERTOMTEN

Man kan faktiskt inte jämföra att köpa kläder med att rösta i ett val. Att vara konsument är inte samma sak som att vara medborgare. Politik är inte vilket varumärke man gillar mest.

HÖGERSPÖKET

Det var inte det jag försökte säga, och det vet du. Det var bara ett exempel.

MITTENEXTREMISTEN

Det var bara ett exempel.

HÖGERSPÖKET

(*till MITTENEXTREMISTEN*) Sluta upp med att ta mitt parti!

MITTENEXTREMISTEN

Men jag höll ju bara med.

HÖGERSPÖKET

Sluta hålla med! Vi är inte på samma sida.

MITTENEXTREMISTEN

(till VÄNSTERTOMTEN) Varför är hon så arg på mig hela tiden?

VÄNSTERTOMTEN

Hon är inte arg, hon blir bara störd av alla avbrott.

HÖGERSPÖKET

Nej, jag är arg.

VÄNSTERTOMTEN

Skulle du kunna vara tyst en liten stund? Det skulle verkligen hjälpa.

HÖGERSPÖKET

(till klassen) Ni är barn - så är det. Ni har inte samma rättigheter som vi vuxna. Ni har inte samma rätt att bestämma. Så enkelt är det. Jag förstår att det är frustrerande. Men det finns goda anledningar till att det är så här.

VÄNSTERTOMTEN

Ja, det är faktiskt sant. Det finns goda anledningar. Det är för att skydda er. Ni är alla i beroendeställning gentemot era vårdnadshavare. Förstår ni vad jag menar när jag säger det?

HÖGERSPÖKET

Utan föräldrar eller andra vuxna klarar ni er inte. Ni skulle stå utan bostad och pengar och allt annat man behöver för att överleva. Ni klarar inte er själva.

VÄNSTERTOMTEN

Därför är ni beroende av dom vuxna som ni bor med och som försörjer er. Och det är ju så att ni är barn.

HÖGERSPÖKET

Ja, ni är barn.

VÄNSTERTOMTEN

Och som barn ...

HÖGERSPÖKET

Ja, som barn ...

VÄNSTERTOMTEN

Vad är det för ord jag letar efter?

HÖGERSPÖKET

Ni är ...

VÄNSTERTOMTEN

Ja, ni är ...

MITTENEXTREMISTEN

Underutvecklade.

VÄNSTERTOMTEN

Ja, underutvecklade - nej, inte det.

HÖGERSPÖKET

Ni är inte *färdig*utvecklade.

VÄNSTERTOMTEN

Ja, precis. Ni håller fortfarande på att utvecklas.

HÖGERSPÖKET

Ni är inte i stånd att ta mogna beslut.

VÄNSTERTOMTEN

Det är alltså inte så att vi säger att ni är dumma på nåt sätt. Absolut inte.

HÖGERSPÖKET

Nej, absolut inte.

VÄNSTERTOMTEN

Jag är helt övertygad om att det finns flera i den här klassen som smartare än oss.

HÖGERSPÖKET

Hur som helst är ni allihop smartare än honom.

(pekar på MITTENEXTREMISTEN)

MITTENEXTREMISTEN

Det är dom inte alls. Jag är visst smart. Kanske inte smart-smart - men jag har massor med sunt förnuft. Och det har inte dom, det kan jag säga dig. Dom är alldeles fyllda med hormoner och deras hjärnor funkar inte som dom ska. Dom bara springer runt och planerar strejker och en massa annat dumt.

HÖGERSPÖKET

(till klassen) Ja, ni ser. Men trots hans intellektuella begränsningar så får han rösta i allmänna val. Intelligens har ingenting att göra med rätten att rösta.

MITTENEXTREMISTEN

Jag har sunt förnuft.

VÄNSTERTOMTEN

Visst har du det. Det är bara det att du inte alltid använder det.

MITTENEXTREMISTEN

Men det är väl klart att inte barn ska få rösta, det förstår väl vem som helst. Det är sunt förnuft.

VÄNSTERTOMTEN

Jo, du har rätt på ett sätt. Alla samhällen i världen erkänner att det finns på ett juridiskt plan en tid i livet där man behöver speciellt skydd: under barndomen.

HÖGERSPÖKET

Och eftersom det finns speciella lagar som skyddar er finns det också speciella begränsningar. Som att ni inte får rösta, eller köra bil eller dricka alkohol. Ni döms heller inte på samma sätt som vuxna i en rättegång.

MITTENEXTREMISTEN

När ni blir femton kan ni dömas i en rättegång.

VÄNSTERTOMTEN

Ja, men inte på samma sätt som vuxna.

MITTENEXTREMISTEN

Nej, men man kan dömas. Man blir straffbar vid femton.

VÄNSTERTOMTEN

Ja. Men man döms inte lika hårt som en vuxen.

MITTENEXTREMISTEN

Nej. Men man döms.

VÄNSTERTOMTEN

Ja. Men inte till fängelse.

MITTENEXTREMISTEN

Jo. I vissa fall döms man till fängelse.

VÄNSTERTOMTEN

Det är extremt ovanligt.

MITTENEXTREMISTEN

Ja. Men det händer. (*till klassen*) När ni fyller femton kan ni dömas till fängelse, men ni får inte rösta - så är det.

HÖGERSPÖKET

Har du bytt åsikt helt plötsligt?

MITTENEXTREMISTEN

Va?

HÖGERSPÖKET

Tycker du helt plötsligt att man ska få rösta när man är femton? Det låter nämligen så.

MITTENEXTREMISTEN

Nej, gud nej! Däremot skulle jag gärna se fler ungdomsbrottslingar i fängelse.

HÖGERSPÖKET

Fler ungdomar i fängelse? Ser du inte dubbelmoralen? Du vill behandla dom som vuxna i en rättssal, men i en röstlokal är dom bara barn?

MITTENEXTREMISTEN

(till VÄNSTERTOMTEN) Jag mår inte bra, jag har ont ... det gör liksom ont när jag sträcker på mig.

VÄNSTERTOMTEN

Var gör det ont nånstans?

MITTENEXTREMISTEN

(Svarar ej.)

VÄNSTERTOMTEN

Där dom sparkade dig?

MITTENEXTREMISTEN

(Nickar.)

VÄNSTERTOMTEN

Får jag titta?

MITTENEXTREMISTEN

Rör mig inte!

VÄNSTERTOMTEN

Förlåt, förlåt.

HÖGERSPÖKET

Vill du ha en Voltaren?

MITTENEXTREMISTEN

Nä.

HÖGERSPÖKET

Säkert?

MITTENEXTREMISTEN

Vad är det?

HÖGERSPÖKET

Smärtstillande. Antiinflammatoriskt. Det funkar bra mot värk.

MITTENEXTREMISTEN

Det hjälper inte.

VÄNSTERTOMTEN

Din mamma har rätt, det är väldigt bra mot värk.

MITTENEXTREMISTEN

Jag vill inte ha säger jag ju.

HÖGERSPÖKET

Du behöver inte, du väljer själv. Men du måste gå till skolan, där har du inget val.

MITTENEXTREMISTEN

Jag kan inte sitta i en stol hela dagen.

HÖGERSPÖKET

Ta med dig tabletterna, om du får för ont.

MITTENEXTREMISTEN

Jag kan inte.

VÄNSTERTOMTEN

Har du provat vanliga Alvedon?

MITTENEXTREMISTEN

(Svarar ej.)

HÖGERSPÖKET

Polisförhöret skrämde upp dom rejält. Dom kommer inte våga röra dig igen, det förstår du väl?

MITTENEXTREMISTEN

Jag har för ont - varför fattar du inte det!

(Paus.)

HÖGERSPÖKET

(till VÄNSTERTOMTEN) Jag skulle vilja prata med henne i enrum - om det går bra?

VÄNSTERTOMTEN

Jag vill gärna vara med.

HÖGERSPÖKET

Jag skulle vilja prata med min dotter ett par minuter i fred bara.

VÄNSTERTOMTEN

Jag tycker det är bäst att jag stannar.

HÖGERSPÖKET

Du tänker inte lämna oss i fred?

VÄNSTERTOMTEN

Jag stannar här för hennes skull.

(Paus.)

HÖGERSPÖKET

(till MITTENEXTREMISTEN) Jag förstår att du är rädd -

MITTENEXTREMISTEN

Jag har ont! Jag har svinont i ryggen, jag kan knappt stå rakt!

HÖGERSPÖKET

Jag förstår det. Men det är inte därför du inte vill gå till skolan.

MITTENEXTREMISTEN

Jag måste lägga mig ner, jag klarar inte av att stå längre.

VÄNSTERTOMTEN

Vila du i dag - och ta en Alvedon. Det kommer säkert kännas bättre i morgon. (*till HÖGERSPÖKET*)
Det är min vecka.

HÖGERSPÖKET

Jag svänger förbi här i morgon igen.

VÄNSTERTOMTEN

Det behövs inte.

HÖGERSPÖKET

Jag svänger förbi i alla fall.

MITTENEXTREMISTEN

(*till klassen*) Ni borde faktiskt straffas, det borde ni.

VÄNSTERTOMTEN

Nej, det är ingen som ska straffas.

MITTENEXTREMISTEN

Men dom borde få ett straff. Varför ska dom få planera en strejk och ställa till med en massa besvär bara för att dom är barn?

VÄNSTERTOMTEN

Först och främst är det inte straffbart att strejka -

MITTENEXTREMISTEN

Det kanske det borde vara!

VÄNSTERTOMTEN

Strejkrätten är en del av den svenska modellen.

MITTENEXTREMISTEN

Dom borde åtminstone få kvarsittning, så det blir lite ordning och reda i skolan.

HÖGERSPÖKET

Nej, nu räcker det! Nu går du härifrån. Vart vi än kommer så får vi skämmas för dig. Men nu räcker det. Ta din stenåldersmentalitet och stäng dörren efter dig.

(MITTENEXTREMISTEN tittar på VÄNSTERTOMTEN, som pekar mot dörren.)

MITTENEXTREMISTEN

Nej. Jag tänker inte gå.

VÄNSTERTOMTEN

Gör det inte svårare än det behöver vara.

MITTENEXTREMISTEN

Jag tänker stanna här, så det så.

HÖGERSPÖKET

Ja, men då går vi istället. Så kan du stanna och reda upp det här.

MITTENEXTREMISTEN

Ni stannar.

HÖGERSPÖKET

Vi stannar och du går - så får det bli.

MITTENEXTREMISTEN

Nej. Vi stannar allihop. Ni behöver mig - båda två, lika mycket. Ingen av er har egen majoritet i nämnden. (*till klassen*) Dom kan inte få igenom ett beslut utan mitt stöd. Dom kan håna mig så mycket dom vill, men dom behöver mig. Jag stannar här. Alla stannar här.

HÖGERSPÖKET

Han ville inte ta med dig överhuvudtaget, han förslog att vi skulle lämna dig på kommunhuset och åka hit själva.

VÄNSTERTOMTEN

Så menade jag inte.

HÖGERSPÖKET

Jo, det menade du. "Vi åker utan honom", sade du.

VÄNSTERTOMTEN

Ja, det kanske jag sade. (*till MITTENEXTREMISTEN*)
Men jag menade det inte så.

MITTENEXTREMISTEN

Hur menade du då?

HÖGERSPÖKET

Ja, hur menade du?

VÄNSTERTOMTEN

Jag menade ingenting, jag var bara stressad.

HÖGERSPÖKET

Men för guds skull, stå för nånting nån gång i livet! Vår dotter vägrar gå till skolan och du bara viker dig och låter henne förstöra sitt liv.

VÄNSTERTOMTEN

(efter ett ögonblick) Med lite tålamod -

HÖGERSPÖKET

Nästa vecka har det gått en månad!

VÄNSTERTOMTEN

Ja. *(till MITTENEXTREMISTEN)* Din mamma har rätt. Du måste gå tillbaka till skolan.

MITTENEXTREMISTEN

(tyst) Nej.

VÄNSTERTOMTEN

Vad sade du?

MITTENEXTREMISTEN

Nej.

VÄNSTERTOMTEN

Det bestämmer inte du!

MITTENEXTREMISTEN

Vart jag går bestämmer jag.

VÄNSTERTOMTEN

Det gör du inte alls, min unga dam. Det här är *mitt* hus och du får inte ligga och slappa i *min* soffa.

MITTENEXTREMISTEN

Det är okej. Då går jag nån annanstans.

VÄNSTERTOMTEN

Du går till skolan!

MITTENEXTREMISTEN

Nej.

HÖGERSPÖKET

Men snälla du, du förstår väl vad som händer om du inte går i skolan?

MITTENEXTREMISTEN

Det är klart jag förstår.

HÖGERSPÖKET

Nä, jag tror inte du riktigt förstår. Det är inte bara det att du inte kommer få en grundskoleexamen. Du kommer stå helt utanför samhället när du blir stor. Det finns inga jobb för dom som inte gått ut skolan.

MITTENEXTREMISTEN

Det bryr jag mig inte om.

HÖGERSPÖKET

Nu, nej. Men du är bara fjorton. Du ska leva sjuttio år till i det här samhället. Och om tio år när du står helt utanför och ser alla dina kamrater som jobbar och köper hus och skaffar barn - då kommer du att ångra dig.

MITTENEXTREMISTEN

Det kanske jag gör. (*paus*) Eller inte.

HÖGERSPÖKET

Vill du byta skola? Du kan få byta skola. Vi kan flytta ut på landet om du vill, om du vill komma härifrån. Vi gör vad som helst för dig.

VÄNSTERTOMTEN

(*Nickar.*)

MITTENEXTREMISTEN

(*till klassen*) Jag drömmer fortfarande om det - omklädningsrummet. Jag blir omringad, kan inte ta mig ut. Visst var jag rädd för att gå tillbaka. Men det är inte därför. Det är inte därför. Även om alla tror det. Jag hade aldrig tänkt på det innan: att jag bara kunde säga nej. Nej. Jag vill inte. (*paus*) Förlåt att jag bryter, men det är det här jag menar. Vi kan ju inte bara låta barn säga nej hur som helst.

VÄNSTERTOMTEN

Nej, du kan ha rätt. Det är en farlig utveckling. Det är ju nästan som om dom skulle bestämma själv.

MITTENEXTREMISTEN

Ja, det är ju livsfarligt. Men hur förklarar vi det för dom [klassen]?

VÄNSTERTOMTEN

Jag vet inte. Men vi måste få dom att förstå - annars kommer dom bara att fortsätta driva sina frågor, och strejka om dom inte får som dom vill.

HÖGERSPÖKET

Dom måste förstå hur demokrati fungerar, i grunden. Och det enda sättet att förstå är genom en praktisk demonstration.

VÄNSTERTOMTEN

Bra idé.

MITTENEXTREMISTEN

Så gör vi.

(Lokalpolitikerna rullar fram en lärarhurts, som genom några enkla handgrepp förvandlas till en vallokal.)

MITTENEXTREMISTEN

Ta da!

HÖGERSPÖKET

(till VÄNSTERTOMTEN) Hämtar du in teknikern? Så kan han göra lite nytta.

VÄNSTERTOMTEN

(öppnar dörren) Vi håller på med en praktisk demonstration i demokrati. Skulle du kunna hjälpa till?

TEKNIKERN

Ja visst. Vad ska jag göra?

VÄNSTERTOMTEN

Rösta.

TEKNIKERN

Okej. Vad ska jag rösta om?

HÖGERSPÖKET

Just det, ja. Vi behöver en fråga att rösta om också.

VÄNSTERTOMTEN

Ja, och vi gör det här på riktigt. Så vi behöver en bra fråga att rösta om.

HÖGERSPÖKET

En kontroversiell fråga. Nåt eleverna skulle ha starka åsikter om.

VÄNSTERTOMTEN

Extralektioner.

MITTENEXTREMISTEN

Ja, det är jättebra.

HÖGERSPÖKET

(till klassen) Vilket ämne tycker ni sämst om? Räck upp händerna.

(Lokalpolitikerna frågar ut eleverna om vilket skolämne de tycker sämst om, och väljer ett lämpligt alternativ.)

HÖGERSPÖKET

[Matte] - bra! Då lägger jag ett förslag att ni allihop ska gå på två dubbeltimmar [matte] på lördag. Och sen på söndag ska ni ta ett extra nationellt prov i [matte], som kommer vara avgörande för ert slutbetyg.

MITTENEXTREMISTEN

Ja, ni borde blir lite bättre i [matte], det borde ni.

HÖGERSPÖKET

Här har vi då en vallokal. Här har vi röstlängden. På den står alla namn på dom som är berättigade att rösta i det här valet. Och här har vi valsedlarna.

VÄNSTERTOMTEN

(*till TEKNIKERN*) Du kan ta en av varje, så vet ingen vad du har röstat på.

TEKNIKERN

Jag tar bara en nej-sedeln - (*till klassen*) nej till extralektioner.

VÄNSTERTOMTEN

Ja, så får du göra så klart. Det här är en demokrati.

HÖGERSPÖKET

Och sen går du till röstbåset och lägger din valsedel i en kuvert - och sen förseglar du det.

TEKNIKERN

Klart.

HÖGERSPÖKET

Och då kommer du fram till mig här, så letar jag jag upp ditt namn i vallängden. [Fredrik Petersson] Där har vi det. Då ger du mig kuvertet och så lägger jag den i valurnan. Så enkelt är det.

MITTENEXTREMISTEN

Nu har du utövat din demokratiska makt.

VÄNSTERTOMTEN

Tack för hjälpen! *(till klassen)* Vi förstår att det här inte är ett populärt förslag kanske. Men nu ska ni få chansen att rösta om det. Har vi några frivilliga, nån som vill börja rösta?

(Lokalpolitikerna letar efter en frivillig röstare och ledsagar denne från valsedlarna till röstbåset, vidare till HÖGERSPÖKET, som agerar valarbetare.)

HÖGERSPÖKET

(till den frivillige) Hur var namnet? Och ditt efternamn? Stavar du det med [K]? *(paus)* Nej, jag kan tyvärr inte hitta ditt namn. Är du säker att du är röstberättigad?

MITTENEXTREMISTEN

Hur gammal är du? *(väntar på svar)* Ajajaj.

HÖGERSPÖKET

Ja, då är du tyvärr för ung för att rösta. Du måste vänta tills du är arton.

MITTENEXTREMISTEN

Du kan gå och sätta dig igen. *(paus)* Vi är ju över arton.

HÖGERSPÖKET

Det är vi onekligen.

VÄNSTERTOMTEN

Vi får självklart rösta.

(Lokalpolitikerna röstar.)

HÖGERSPÖKET

Ja, då är bara att räkna rösterna.

(Lokalpolitikerna tömmer valurnan och räknar rösterna.)

VÄNSTERTOMTEN

Tre röster för ja-sidan. En för nej-sidan.

HÖGERSPÖKET

Resultatet är glasklart.

MITTENEXTREMISTEN

Det blir extralektioner på lördag. Och sen ett stort prov på söndag för er.

VÄNSTERTOMTEN

Jag förstår att det inte är populärt det här, men det är demokratiskt beslutat.

HÖGERSPÖKET

Det är tyvärr inget att göra åt. Det är bara att komma till skolan i helgen.

MITTENEXTREMISTEN

Det är inte vårt fel att ni inte är arton, och inte kan rösta.

TEKNIKERN

Förlåt - men jag förstår inte riktigt. Hur kan det vara tre röster för och en emot? (till VÄNSTERTOMTEN) Då måste ju du ha röstat för extralektioner. Hur hänger det ihop? Du stod ju här innan och sade att du egentligen stödde eleverna och deras strejk.

HÖGERSPÖKET

(till VÄNSTERTOMTEN) När sade du det?

TEKNIKERN

Medan du var i telefon.

VÄNSTERTOMTEN

Ja, jag sade det.

HÖGERSPÖKET

Din lilla råtta.

VÄNSTERTOMTEN

Men jag har ändrat mig. Det får man göra i en demokrati. Jag har full förståelse för er [klassen], men jag kan inte stödja en strejk, det kan jag inte. Det är en väldigt farlig väg att gå.

MITTENEXTREMISTEN

Ja.

HÖGERSPÖKET

Så nu har du bytt åsikt?

VÄNSTERTOMTEN

Ja, precis. Jag är på din sida nu.

HÖGERSPÖKET

Skönt att höra.

MITTENEXTREMISTEN

Välkommen till det vinnande laget.

VÄNSTERTOMTEN

Tack.

HÖGERSPÖKET

(till klassen) Det är ju inte bara så att ni inte har rösträtt - att ni inte får rösta. Ni är inte heller valbara, som det heter. Ni kan alltså inte ställa upp i ett val.

MITTENEXTREMISTEN

Ni kan inte sitta i barn och utbildningsnämnden, som vi gör då.

HÖGERSPÖKET

Precis. Och ni kan inte sitta i riksdagen eller inneha en ministerpost så klart.

VÄNSTERTOMTEN

Ni kan inte heller avsätta någon. Till exempel om ni tycker att vi gör ett dåligt jobb - inget ni kan göra åt det. Ni kan inte avskeda er rektor heller.

MITTENEXTREMISTEN

Det vore ju vansinne om eleverna skulle kunna avskeda sin rektor.

VÄNSTERTOMTEN

Ja. Men det kan dom inte.

VÄNSTERTOMTEN (forts.)

Dom kan överhuvudtaget inte påverka skolledningen,
varken tillsätta eller avsätta någon.

MITTENEXTREMISTEN

Bra.

HÖGERSPÖKET

Det är klart ni kan säga nej.

VÄNSTERTOMTEN

Och gå ut i strejk.

HÖGERSPÖKET

Vägra göra som dom vill.

MITTENEXTREMISTEN

Hur ska vi bestämma över dom då?

HÖGERSPÖKET

Ja, det är svårt.

VÄNSTERTOMTEN

Det är väldigt svårt att bestämma över folk som
säger nej. Därför måste makten straffa dom som inte
lyder.

HÖGERSPÖKET

Det måste kosta att säga nej. Det är därför vi har
lagt in extralektioner och ett prov på söndag. Som
straff för att ni hotar att gå ut i strejk.

MITTENEXTREMISTEN

Hur kul är det nu att strejka, tycker ni?

VÄNSTERTOMTEN

Som ni förstår blir det inga extralektioner till helgen, det är bara ett exempel.

MITTENEXTREMISTEN

Vadå, nu förstår jag inte?

VÄNSTERTOMTEN

Ja, det kan ju inte vi bestämma - om dom ska ha extralektioner.

MITTENEXTREMISTEN

Varför inte?

VÄNSTERTOMTEN

Det bestämmer ju andra. Det är bara nåt vi hittade på.

HÖGERSPÖKET

Ja, som strejken. Dom ska inte strejka. Det är ju också nåt vi hittade på.

VÄNSTERTOMTEN

Det är bara exempel allihop.

MITTENEXTREMISTEN

Nu ... förstår jag inte riktigt.

VÄNSTERTOMTEN

Det spelar inte roll. (*till klassen*) Men ni förstår, eller hur? Allt det här är bara ett exempel.

HÖGERSPÖKET

Ja, och det finns andra exempel. Man behöver ju inte gå ut i vild strejk, det finns många liknande sätt som inte är lika dramatiska, men som ändå kan fungera. Till exempel kan man vägra att göra sina läxor.

VÄNSTERTOMTEN

Om alla vägrar göra sina läxor så är det en kraftig markering - en tydlig protest. Och om skolmaten är för dålig så kan man vägra att gå till skolmatsalen.

HÖGERSPÖKET

Om alla gör det får dom slänga all mat.

VÄNSTERTOMTEN

Och om en speciell lektion är för dålig, då kan man bojkotta den.

HÖGERSPÖKET

Ingen kommer till lektionen.

VÄNSTERTOMTEN

Tomt i klassrummet.

MITTENEXTREMISTEN

Nu ger ni ju dom en massa idéer här.

HÖGERSPÖKET

Ja. Det är avsikten.

VÄNSTERTOMTEN

Man kan också ordna en demonstration - med plakat och banderoller. Det var populärt en gång i tiden.

HÖGERSPÖKET

Mer modernt är att starta en kampanj på internet.

VÄNSTERTOMTEN

Sant. Men det viktiga när man gör sånt är att skicka pressmeddelande till tidningar och teve.

HÖGERSPÖKET

Uppmärksamhet är alltid bra när man försöker påverka.

MITTENEXTREMISTEN

Skulle inte Västnytt komma hit och intervjua oss?

HÖGERSPÖKET

Nej, det hittade vi på också. Häng med lite nu.

VÄNSTERTOMTEN

Ett jättebra exempel är också om man tänker sig att ni tittar på en teaterföreställning - som kanske var ganska bra och rolig och höll ihop, men nu ...

HÖGERSPÖKET

Ja, tappat formen lite. Och en figur hänger inte riktigt med i handlingen längre.

VÄNSTERTOMTEN

Ja precis, en sån föreställning, som var bra men nu inte är så bra längre. Då skulle man som en protest kunna resa sig upp och gå härifrån.

HÖGERSPÖKET

Det skulle man kunna göra.

(Paus.)

VÄNSTERTOMTEN

Nu blev det ju inte riktigt som det var tänkt här.

HÖGERSPÖKET

Nej, det blev annorlunda ... *(tar upp ett manus)*

VÄNSTERTOMTEN

Det står nämligen i manus - om jag inte missminner mig. Där står det att ni alla reser er upp och springer ut.

MITTENEXTREMISTEN

Vadå, har ni skrivit ner allt?

HÖGERSPÖKET

Här står det. "Eleverna stormar ut ur klassrummet. De rusar genom korridorerna ropades slagord; de tänder eld på papperskorgarna och krossar fönster, och på parkeringsplatsen utanför välter de bilar. Sedan fortsätter upploppet vidare mot kommunhuset, där de tar förtroendevalda som gisslan och sätter byggnaden i brand."

VÄNSTERTOMTEN

Ja, det hände ju uppenbarligen inte.

HÖGERSPÖKET

Det var ju tur det.

VÄNSTERTOMTEN

Men ni kan ju ha det i åtanke i framtiden - om ni skulle vilja starta ett våldsamt upplopp. Då kan ju det vara bra att ha ... den informationen. *(till HÖGERSPÖKET)* Annars får vi väl tacka för oss.

HÖGERSPÖKET

Ja. Our work here is done.